

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра селекції, насінництва і генетики

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(міжфакультетська вибіркова навчальна дисципліна)

СЕЛЕКЦІЯ І НАСІННИЦТВО РОСЛИН

Розробник: Людмила Білявська, професор кафедри селекції, насінництва і генетики, доктор сільськогосподарських наук, професор

Полтава
2023н. р.

Опис навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Селекція і насінництво рослин
Назва структурного підрозділу	кафедра селекції, насінництва і генетики
Контактні дані розробника, який залучений до викладання	<i>Викладач:</i> д.с.-г.н., професор Білявська Людмила Григорівна <i>Контакти:</i> ауд. 1 (навчальний корпус №1) <i>e-mail:</i> Bilyavska@ukr.net , <i>тел.</i> 050-9481757
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень, другий (магістерський) рівень
Спеціальність	Всі спеціальності крім 201 «Агрономія»
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Базові знання з біології, ботаніки, хімії

Заплановані результати навчання:

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти базових знань про: сучасні досягнення селекції; основні напрями і завдання в селекції рослин; наукові основи селекції рослин; заходи для одержання високоякісного насіння і садивного матеріалу сортів (гібридів) сільськогосподарських культур.

Основні завдання навчальної дисципліни: освоєння принципів розробки моделі сорту (гібриду); вивчення методів створення вихідного матеріалу у селекції рослин; освоєння методів добору і оцінювання в селекції самозапильних і перехреснозапильних культур; ознайомлення з порядком ведення насінництва польових культур; вивчення особливостей технології виробництва високоякісного насіння.

Компетентності:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, вміння виявляти, формулювати та вирішувати проблеми.

ЗК 13. Знання та розуміння предметної області і професійної діяльності з можливостями проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 18. Уміння розв'язувати поставлені задачі та приймати відповідні обґрунтовані рішення.

Результати навчання:

РН 3. Виявляти навички самостійної і командної роботи, гнучкого, креативного та критичного мислення, відкритості до нових знань у дослідницькій діяльності та професійному спілкуванні.

РН 7. Демонструвати знання сучасного рівня та новітніх технологій у різних галузях для їхнього упровадження у професійній діяльності та вирішенні фахових завдань.

РН 14. Планувати механізми управління інноваційним розвитком економічних систем, забезпечувати результативність формування та використання інноваційного потенціалу суб'єкта господарювання.

РН 13. Уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Етапи становлення селекції як науки.

Тема 2. Вихідний матеріал в селекції рослин та методи його створення.

Тема 3. Організація і техніка селекційного процесу.

Тема 4. Організаційні основи насінництва.

Тема 5. Технологія виробництва насіння.

Тема 6. Сортовий і насінневий контроль у насінництві.

Трудомісткість.

Загальна кількість годин 90 годин.

Кількість кредитів 3,0.

Форма семестрового контролю залік.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Опитування	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань самот. роботи	Тестування	Разом
Тема 1. Етапи становлення селекції як науки.	3	-	5		10
Тема 2. Вихідний матеріал в селекції рослин та методи його створення.	6	10	6		22

Тема 3. Організація і техніка селекційного процесу.	3	5	6		15
Тема 4. Організаційні основи насінництва.	3	10	6		20
Тема 5. Технологія виробництва насіння.	6	-	6		12
Тема 6. Сортовий і насіннєвий контроль у насінництві.	3	10	6		21
Разом	24	35	35	6	100

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
Опитування	0	Відсутність відповіді на питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	1	Відповідь на питання розкрито не повністю, але дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	2	Відповідь на питання розкрито повністю, що свідчить про формування компетентностей та досягнення здобувачем вищої освіти програмних результатів у ході вивчення навчальної дисципліни.
Виконання практичних завдань	0	Здобувач був відсутній на занятті, надана коротка відповідь із суттєвими помилками (не менше 30% потрібної інформації).
	1	Здобувач вищої освіти допускає помилки щодо розуміння суті теми, що можуть спотворювати суть питань, не вміє обґрунтовувати власні думки і допускає помилки у застосуванні термінології.
	2	Здобувач вищої освіти виявляє знання і розуміння суті теми, але викладає матеріал не досить повно, не завжди глибоко обґрунтовує власні думки; пов'язує теоретичний матеріал з практичними вміннями з допомогою викладача, а також мають місце помилки і неточності у застосуванні термінології.

	3	Здобувач вищої освіти розуміє суть теми, ґрунтовно і послідовно викладає засвоєний навчальний матеріал, демонструє належне оволодіння змістом і навичками, але припускається незначних помилок, які самостійно виправляє після зауважень викладача; застосовує теоретичні знання при вирішенні практичних питань і ситуацій з допомогою викладача, наводить необхідні приклади, аргументує їх, застосовуючи.
	4	Здобувач вищої освіти розуміє суть теми, ґрунтовно і послідовно викладає засвоєний навчальний матеріал, демонструє повне оволодіння змістом і навичками, критично осмислює питання, застосовує теоретичні знання при вирішенні практичних питань і ситуацій, наводить необхідні приклади, аргументує їх, застосовуючи термінологію, що відповідає темі.
	5	Здобувач був присутній на занятті, надана повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації), належним чином виконано та оформлено практичне заняття.
Тестування	1	Тестування відповідає мінімальним критеріям, є суттєві помилки (кількість правильних відповідей до 30% від загальної суми питань)
	2	Тестування нижче середнього рівня. Здобувачем надано менше 50% правильних відповідей від загальної кількості питань.
	3	Тестування середнього рівня. Здобувачем надана достатня відповідь (не менше 60% правильних відповідей від загальної кількості питань), є незначні неточності.
	4	Тестування середнього рівня. Здобувачем надана достатня відповідь (не менше 75% правильних відповідей від загальної кількості питань), є незначні неточності.
	5	Тестування вище середнього рівня. Здобувачем надана достатньо повна відповідь (не менше 90% правильних відповідей від загальної кількості питань), є незначні неточності.
	6	Здобувачем надана повна відповідь на всі тестові питання.
Виконання завдань самостійної роботи, (реферат, презентація тощо)	0	Відсутність конспекту-відповіді чи самої презентації/ реферату.
	1	Наявна стисла відповідь, що розкриває основні питання теми, наведена застаріла інформація. Під час співбесіди із здобувачем вищої освіти проявлено досить низький рівень теоретичних знань.
	2	Наявна стисла відповідь, що розкриває основні питання теми, наведена застаріла інформація. Під час співбесіди із здобувачем вищої освіти проявлено рівень теоретичних знань нижче середнього.

3	У відповіді не повно розкрито питання, використовується застаріла інформація та матеріал подається без критичної оцінки, не виділені проблемні питання. Під час співбесіди із здобувачем вищої освіти проявлено задовільний рівень теоретичних знань.
4	У відповіді не повно розкрито питання, використовується застаріла інформація та матеріал подається без критичної оцінки, не виділені проблемні питання. Під час співбесіди із здобувачем вищої освіти проявлено середній рівень теоретичних знань.
5	У відповіді досить повно розкрито з незначними неточностями усі питання. Під час співбесіди із здобувачем вищої освіти проявлено рівень теоретичних знань вище середнього.
6	У відповіді досить повно розкрито питання. Під час співбесіди із здобувачем вищої освіти, ним проявлено достатній рівень теоретичних знань.
7	У відповіді повно розкрито питання. Під час співбесіди із здобувачем вищої освіти, ним проявлено достатній рівень теоретичних знань з незначними неточностями.
8	Наявна розгорнута відповідь. Матеріал подано з виділеннями і систематизацією головного, розкриттям суті та критичною оцінкою висвітлення питання у науковій та навчальній літературі. Під час співбесіди із здобувачем вищої освіти, ним проявлено всебічні, систематичні, глибокі знання матеріалу.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Молоцький М. Я., Васильківський С. П., Князюк В. І., Власенко В. А. «Селекція і насінництво сільськогосподарських рослин». Київ, «Вища освіта». 2006. 463 с.
2. Молоцький М. Я., Васильківський С. П., Князюк В. І. «Селекція та насінництво польових культур». Практикум. Б-Ц, 2008. 192 с.
3. Зозуля О. Л., Мамалига В. С. «Селекція і насінництво польових культур». Київ: Урожай, 1993. 416 с.
4. Гаврилюк М. М. «Основи сучасного насінництва». К.: ННЦ ІАЕ, 2004. 256 с.
5. Насінництво і насіннезнавство польових культур / за ред. М. М. Гаврилюка. Харків, 2007. 216 с.
6. Макрушин М. М. Насінництво. Київ, Флора. 2011. 400 с.

Допоміжні

1. Державний реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні на 2019 рік. <https://sops.gov.ua/reestr-sortiv-roslin>
2. Державний реєстр суб'єктів насінництва та розсадництва на 2021 рік Київ. 210 с. <https://agro.me.gov.ua/storage/app/uploads/public/5f2/d0a/bb0/5f2d0abb03e71933845769.pdf>
3. Кіндрук М. О., Соколов В. М., Вишневецький А. П. Насінництво з основами насіннезнавства. Київ, Аграрна наука. 2012. 264 с.
4. Насіннезнавство та методи визначення якості насіння сільськогосподарських культур: Навчальний посібник / за ред. С. М. Каленської. Вінниця.: ФОП Данилюк, 2011. 320 с.
5. Пам'ятка насінняру (частина VII) особливості сучасного насінництва польових культур у зв'язку з приєднанням України до схем сортової сертифікації OECD (метод. реком.). Харків, 2012. 59 с.
6. Закон України «Про насіння та садивний матеріал», 2015 р.
7. Закон України «Про охорону прав на сорти рослин», 2015 р.
8. ДСТУ 4138-2002 «Насіння сільськогосподарських куль. Методи визначення якості» Держспоживстандарт України, 2003.
9. Білявська Л.Г., Присяжнюк О.І. Модель ранньостиглого сорту сої. Новітні агротехнології, (електронний наук. журнал). Київ: ІБКіЦБ НААН, 2018. №6. С. 1–15. DOI:<https://doi.org/10.21498/na.6.2018.165365>. Режим доступу <http://jna.bio.gov.ua/article/view/165365>
10. Білявська Л.Г., Присяжнюк О.І. Модель дуже скоростиглого сорту сої. Наукові праці Інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків. Київ: ІБКіЦБ НААН, 2018. Вип. 26. С. 120–132.
10. Білявська Л.Г., Білявський Ю.В., Шаповал О. С., Панченко С. С. Сучасний стан та перспективи насінництва сої в Лісостепу України. Вісник ПДАА. 2020. № 4. С. 45-52. doi: 10.31210/visnyk2020.04.05 <https://doi.org/10.31210/visnyk2020.04.05> (doi: 10.31210/visnyk2020.04.05)
11. Білявська Л. Г., Білявський Ю. В., Діянова А. О., Мирний М. В. Сорти сої для Степу та Лісостепу України. Вісник ПДАА. 2021. № 1. С. 135–140. doi: 10.31210/visnyk2021.01.
12. Білявська Л.Г., Білявський Ю.В. Сучасний стан насінництва жита озимого в Україні. Вісник ПДАА. 2021. № 2. С. 67–74. doi: 10.31210/visnyk2021.02.08
15. Білявська, Л.Г. Сучасні напрями та завдання в селекції сої. Вісник Полтавської державної аграрної академії. 2009. №2. С. 38–40.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Інтернет-джерело. Одеська національна наукова бібліотека. Режим доступу:

<http://94.158.152.98/opac/index.php?url=/notices/index/IdNotice:344337/Source:default>

2. Інтернет-джерело. Український інститут експертизи сортів рослин. Режим доступу: <https://www.sops.gov.ua/>
3. Інтернет-джерело. Сортова сертифікація насіння як чинник підвищення ефективності діяльності насінневої галузі. Режим доступу: <http://www.ukragroconsult.com>